

Nereden Çıktı Bu Üçlü Birlik (Teslis)?

Teslis (Üçlü Birlik) terimi Yeni Antlaşmada da Eski Antlaşmada da geçmez. Aynen Tevhit teriminin Kuran'da geçmediği gibi. Ancak hem Eski hem Yeni Antlaşmada yani tüm Kutsal Kitapta Tanrı'nın Birliği, tek oluşu kuvvetle vurgulanmasına karşın Tanrı için kullanılan kelimeler ve Tanrı'nın konuşmasındaki bağlamlar göz önüne alındığında Tanrı'nın içinde birden fazla kişi, kişiler olduğu net ve açıktır. Ayrıca Yeni Antlaşmada İsa Mesih'in karakterine, yetkilerine, sıfatlarına baktığımızda ve bunların üzerine Baba Tanrı, Kendi ve Kutsal Ruh için söylenenlerini ele aldığımızda Tanrı'nın tek olmakla beraber içinde 3 kişiyi barındırdığı dolayısıyla Üçlü Birlik olduğu gerçeğine ulaşmamız kaçınılmaz olur.

Eski Antlaşmada Baba, Oğul ve Kutsal Ruh ayrımları keskin olarak karşımıza çıkmamakla beraber Tanrı içinde bir çokluk olduğu Yahudi teolog ve ilahiyatçıları tarafından idrak edilmiş ve "Kelam", "Rabbin Meleği" gibi kavramlarla bunlar izah edilmeye, açıklanmaya çalışılmıştır.

Buna bir kaç örnek vermek gerekirse: Yaratılış 1:26 Tanrı (Elohim), "Kendi suretimizde, kendimize benzer insan yaratalım" dedi, "Denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun." Bu ayettin orijinal dili İbranicede Tanrı için kullanılan kelime *Elohim*'dir ve en az 3 ya da daha çok Tanrılar anlamına gelir ancak yüklem tekildir: "dedi." Tek tanrı için "Eloha", 2 Tanrı için "Eloheim" (İbranice'de de Arapçada olduğu gibi 2'li çoğul için özel kelimeler vardır) demesi gerekirdi. Eski Antlaşmada Elohim kelimesi bir çok yerde geçer ve her zaman yüklem tekildir. Bu ilk bakışta gramer hatası gibi gözükse de Tanrı'nın çoklu birlik olduğu göz önüne alınınca hata olmaktan çıkar.

Bir başka örnek: Yar. 18:1-3: "İbrahim günün sıcak saatlerinde Mamre meşeliğindeki çadırının önünde otururken, RAB kendisine göründü. İbrahim karşısında üç adamın durduğunu gördü. Onları görür görmez karşılamaya koştu. Yere kapanarak, "Ey efendim, eğer gözünde lütuf bulduysam, lütfen kulunun yanından ayrılma" dedi." Görüldüğü üzere RAB (YHV) kendisine göründü (tekil yüklem) demesine rağmen İbrahim 3 kişi görmüştür.

Bir diğer örnek; Mezmur yazarı 2 Tanrı varmış gibi konuşmaktadır:

Mez. 45:6-7 (Benzer örnekler bkz. Mez. 2:7,12; Mez. 110:1;)

6 Ey Tanrı, tahtın sonsuzluklar boyunca kalıcıdır,

Krallığının asası adalet asasıdır.

7 Doğruluğu sever, kötülükten nefret edersin.

Bunun için Tanrı, senin Tanrın,

Seni sevinç yağıyla

Arkadaşlarından daha çok meshetti.

Bir başka örnek; Daniel 7:13-14 "Gece görümlerimde *insanoğluna* benzer birinin göğün bulutlarıyla geldiğini gördüm. Eskiden beri var Olan'ın yanına doğru

ilerledi, O'nun önüne getirildi. Ona egemenlik, yücelik ve krallık verildi. Bütün halklar, uluslar ve her dilden insan ona tapındı. Egemenliği hiç bitmeyecek sonsuz bir egemenlik, krallığı hiç yıkılmayacak bir krallıktır.”

İsa Mesih Daniel peygamberin burada kullanmış olduğu *insanoğlu* (asla ademoğlu kullanmaz) tabirini Kendisi için sıkça kullanır. Hatta küfre girmek ile suçlanmasının ve ölüme mahkum edilmesinin sebeplerinden biri tapınakta Başkahin ve kahinler tarafından yargılanırken yine bu tabiri Kendisi için kullanmasıdır. Bu tabir Tanrısallığını ortaya koyduğu için, uluslardan insanların O'na tapınacağını bildirdiği için (2000 sene sonra bunun tarihte her bakımdan gerçekleştiğini net bir şekilde görebiliyoruz) Başkahin elbisesini yırtmış, kahinlerle beraber O'nun küfre girmekle suçlamış ve ölüm cezasına çarptırmıştır. (Mar. 14:60-62)

Bir diğer örnek; İsa Mesih'in dünya yaratılmadan önce var olması, kökeninin zaman öncesine dayandığıdır. Bu hakikat Eski Ahit peygamberleri tarafından dile getirildiği gibi başta Peygamber Yahya ve Yeni Ahit elçileri tarafında onaylanmıştır. Bkz. Mik. 5:2; Yşa. 44:6; Neh. 9:5; Yu. 1:1; Yu. 1:15; Va. 1:8; Va. 21:6; Yu. 8:58 (“İbrahim doğmadan önce Ben Varım!”); Yu. 17:5 (İsa: “Baba, dünya var olmadan önce ben senin yanındayken sahip olduğum yücelikle şimdi beni yanında yücelt.”)

Bir diğer dikkat çeken hususta Mesih İsa'nın kendisine tapınıldığında bunu kabul etmesi, Kendi adıyla Kendisinden istenildiğinde dualara cevap vereceği ve hatta 2 ya da 3 kişi O'nun adıyla bir araya gelindiğinde O'nunda onlarla beraber orada olacağını söylemesidir. Aynı şekilde Kutsal Ruh'un da imanlıların arasında ve içinde yaşayacağını, onlara Yardımcı olacağını, onları yönlendirip, ayetleri hatırlatarak ikna edeceğini bu şekilde Mesih İsa'yı yücelteceğini bildiriyor. Kuşku yok ki bunlar tamamen tanrısız özelliklerdir. Bkz. Mat. 14:33; Mat. 28:9; Lu. 24:52; Yu. 14:14; Yu. 20:28; Va. 5:14; Mat. 18:20; Yu. 14:16-17; Yu. 15:7; 16:24; Elç. 2:1-3; Rom. 8:9-11.

Mesih İsa günahları bağışladığı gibi yargı günü bulutlar içerisinde geleceğini (E.A.'de Tanrı için kullanılan bir tabirdir), Baba nasıl yüceltiliyorsa Oğul da aynı şekilde yüceltilmesi için görkemli tahtına oturup insanlığı yargılayacağını da açıkça dile getirmiştir. Bkz. Mar. 2:5; Mat. 19:28; Mat. 25:31; Yas. 33:26; Mez. 68:4,33; Yer. 4:13; Yşa. 19:1, Ağı. 2:1; Ağı. 3:44; Hez. 1:4; Hez. 30:3; Mat.28:18; Yu. 5:19,27; Mez. 96:13; Yu. 5:22

Bir diğer kayda değer husus ise Eski Antlaşmada Tanrı'nın için kullanılan sıfatlar ve ünvanları İsa Mesih kendi için tekrarlar. Bunlarda bazıları Çoban, Işık, Tek Kurtarıcı, Kaya, Sığınak, Yaşam kaynağı olması, hayat veren ve her zaman ve her yerde olma. Bkz. [Mez. 23; Vai. 12:11; Yu. 10:11-16]; [Mez. 27:1; Yu. 8:12]; [Ey.19:25; Mez. 18:2; Mez. 19:14; Mez. 140:7; Yşa.43:1,11; Yşa.63:16; Hoş.13:4; Sef. 3:17; Zek.9:9; Lu.1:46-47, 69-71; Lu. 2:10-11; Yu. 4:42; Elç. 5:31, Lu. 20:17; Mat.11:28; Yu.6:37; Mez.36:9; Yu. 6:35,48,53; Yu. 8:12]; [Yar. 2:7; Yu. 5:21 Yu.10:28]; [Yar. 1:1; Mez. 139:8; Ma.18:20]

Referans ayetlerle gözler önüne sermek istediğimiz son bir nokta da Oğul'un ve Kutsal Ruh'un Baba'dan çıkıp dünyaya gelmeleri, Baba ile bir olmaları ve imanlıların onlar adıyla dua edip ve vaftiz olmaları çağrısıdır. Tabiki Tanrı'dan başkasına kulluk edilemez. Bkz. Yu. 8:42; 13:3; 16:27-28; 17:8; Yu. 15:26; Mar. 13:22; Yu. 1:18; 5:19-20; Mat. 28:19; Mar. 3:28-29; Luk. 3:21-22; Rom. 8:27; 2. Ko. 13:14; Ef. 4:30; Ef. 6:18; İbr. 3:7-8; Yah. 1:20

Kişisel olarak Teslis'i biraz daha kavramamda bana en çok yardımcı olan Tertullianus'un (İ.S.160-225) güneş örneğidir. Başta şunun altını çizmek gerekir ki hiçbir örnek mükemmel bir şekilde konuyu izah edemez ancak temsilde hata olmaz. Bu örnekte Tanrı güneşe benzetilir, Baba Tanrı güneşin kendisi gibidir, Oğul ışığı, Kutsal Ruh ise ısıyı gibi, kaynaklarını Baba'dan alırlar ve Baba'dan çıkıp dünyaya gelerek insanlığa ulaşırlar. Her ne kadar ışığı ve ısısında ayrı ayrı bahsedebilirsek de güneş tektir. Aynı şekilde Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan ayrı ayrı bahsedebiliriz ancak Tanrı tektir.

Bizim için Tanrı'nın Üçlü Birlik doğasını anlamak ve iman etmek açısından Mesih İsa'nın yüceliği ve tanrısallığı bağlayıcı ve düğüm bir noktadır. Mesih İsa'nın yüceliğini tek bir yazıda anlatmak ve yeteri kadar referans ayetler vermek imkansızdır. Ancak her ne kadar Tanrı'nın doğasının gizemini anlamaya çalışsakta bazen bu çaba bir karıncanın insanı kavramaya çalışmasından öte geçememektedir. Tanrı gizemlidir ve gizdedir. Biz günahkar kullar olarak kendi çabamızla Tanrı'ya yaklaşamayacak ve O'nu göremeyeceğimiz gibi ancak O bize Kendisini ne kadar açarsa O'nu o kadar bilebiliriz. Yeni Antlaşma ile birlikte Tanrı'nın Üçlü Birlik doğası biraz daha ortaya çıkmıştır. Yine de yüreklerimizde buna tam ikna olmak için Kutsal Ruh'un yardımına ihtiyacımız olacaktır. Bu konuda dua edebiliriz.

Yazımızı tamamlarken sizi şu ayetlerle baş başa bırakıyoruz: Filipililer 2:
⁵ *Mesih İsa'daki düşünce sizde de olsun.* ⁶ *Mesih, Tanrı özüne sahip olduğu halde, Tanrı'ya eşitliği sımsıkı sarılacak bir hak saymadı.* ⁷⁻⁸ *Ama kul özünü alıp insan benzeyişinde doğarak ululuğunu bir yana bıraktı. İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı.* ⁹ *Bunun için de Tanrı O'nu pek çok yükseltti ve O'na her adın üstünde olan adı bağışladı.* ¹⁰⁻¹¹ *Öyle ki, İsa'nın adı anıldığında gökteki, yerdeki ve yer altındakilerin hepsi diz çöksün ve her dil, Baba Tanrı'nın yüceltilmesi için İsa Mesih'in Rab olduğunu açıkça söylesin.*